

Національний університет
водного господарства та природокористування

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет водного господарства та природокористування

Кафедра обліку і аудиту

06-02-128

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до проведення практичних занять з навчальної дисципліни
«Історія обліку, аналізу та аудиту»
студентами спеціальності 8.03050901 «Облік і аудит»
денної та заочної форм навчання

Рекомендовано методичною комісією за
напрямом підготовки «Облік і аудит»
Протокол № _ від __ _____ 201_ року

Рівне – 2015

Методичні вказівки до проведення практичних занять з навчальної дисципліни «Історія обліку, аналізу та аудиту» для студентів

спеціальності 8.03050901 «Облік і аудит» денної та заочної форм навчання / І.Д. Лазаришина, О.В. Зінкевич. – Рівне : НУВГП, 2015. – 15 с.

Упорядники: І.Д. Лазаришина, д.е.н., професор кафедри обліку та аудиту
О.В. Зінкевич, старший викладач кафедри обліку та аудиту

Відповідальний за випуск: І.Д. Лазаришина, доктор економічних наук, завідувач кафедри обліку та аудиту, професор

Зміст

	стор.
Передмова	3
1. Рекомендації щодо використання методичних вказівок	3
2. Мета і завдання курсу	4
3. Зміст курсу	5
4. Завдання до проведення практичних занять	5
5. Перелік використаної та рекомендованої літератури	12

© Лазаришина І.Д., 2015

Зінкевич О.В., 2015

© НУВГП, 2015

ПЕРЕДМОВА

В умовах сьогодення дедалі більшого значення набувають питання вільного володіння та використання персоналом підприємств незалежно від функцій і посад даних бухгалтерського обліку. Кожен економіст має розуміти та вміти користуватися обліковою інформацією на всіх етапах бухгалтерського обліку, починаючи з первинного обліку й закінчуючи складанням фінансової звітності, оскільки саме в бухгалтерському обліку або на підставі його підсумкових даних формуються всі економічні показники.

Дисципліна «Історія обліку, аналізу та аудиту» - це **спекурс за вибором навчального закладу**, який входить у цикл **вивчення обліково-аналітичних і контрольних дисциплін**. Він призначений для студентів спеціальності «Облік і аудит». Висококваліфікований спеціаліст повинен знати історію дисциплін своєї спеціальності, їх виникнення, розвиток і адаптацію до соціально-економічних формацій. Для набуття комплексності і систематичності при вивченні дисципліни важливою компонентною складовою є організація практичних занять. У цьому курсі розкриваються питання виникнення господарського обліку, подвійної бухгалтерії, становлення бухгалтерського обліку як наукової дисципліни та його подальшого розвитку, а також формування споріднених до обліку сфер аналізу і аудиту.

Мета цих методичних вказівок – допомогти студентам вивчити історію розвитку обліку, розкрити виникнення та розвиток методичних підходів та предметних сфер фінансово-економічного аналізу і аудиту, які відокремилися у самодостатні галузі наукових і практичних дисциплін.

1. РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ВИКОРИСТАННЯ МЕТОДИЧНИХ ВКАЗІВОК

Проведення практичних занять є важливою компонентною складовою навчального процесу та слугує засобом перевірки й оцінки отриманих студентами теоретичних знань з навчальної дисципліни «Історія обліку, аналізу та аудиту».

Мета практичних завдань – формування у студентів сучасної системи знань про історію бухгалтерського обліку, економічного аналізу та аудиту; набуття студентами прийомів і навичок самостійного поглиблення і закріплення знань з курсу історії обліку, аналізу та аудиту.

При проведенні практичних занять важливою компонентною складовою є підбір літературних джерел на задану тему.

На практичному занятті студенту, який працює з методичними вказівками, треба дотримуватися таких порад:

- не намагатися виконувати завдання, попередньо не опрацювавши лекційний матеріал;
- починаючи виконувати завдання, переконатися, що умови завдання зрозумілі, з'ясувати мету і кінцеві результати, до яких необхідно дійти;
- у кожному завданні намагатися знайти елемент нового, раніше невідомого.

Для успішного виконання завдань варто звертатися до відповідних підручників, навчально-методичних посібників, конспектів лекцій тощо.

2. МЕТА І ЗАВДАННЯ КУРСУ

Мета дисципліни «Історія обліку, аналізу та аудиту» – надати майбутнім спеціалістам базові теоретичні знання з історії бухгалтерського обліку, економічного аналізу та аудиту, довести найголовніші історичні кроки їх розвитку та сприяти розвитку нового економічного мислення.

Завдання дисципліни «Історія обліку, аналізу та аудиту» - засвоєння загальних методологічних підходів до вивчення історії бухгалтерського обліку, економічного аналізу та аудиту; ознайомлення з обліковими системами, системами економічного аналізу та аудиту стародавнього світу та середньовіччя; оволодіння знаннями з формування бухгалтерської науки в країнах Європи; вивчення історії становлення та розвитку бухгалтерського обліку, економічного аналізу та аудиту в Україні.

Предмет дисципліни «Історія обліку, аналізу та аудиту» - історичні аспекти ставлення та розвитку бухгалтерського обліку, економічного аналізу та аудиту.

3. ЗМІСТ КУРСУ

Змістовий модуль 1. Історичні аспекти становлення та розвитку бухгалтерського обліку, економічного аналізу та аудиту

Тема 1. Історичні аспекти становлення та розвитку бухгалтерського обліку

Початок зародження бухгалтерії. Освоєння чисел та підрахунків. Початки бухгалтерії в античному світі та середньовіччі. Зародження та формування бухгалтерської науки. Формування бухгалтерських шкіл в Європі та США. Історія виникнення і розвитку форм бухгалтерського обліку та формування теорії подвійного відображення фактів господарювання. Облік на території України в дослов'янський період та в добу Київської Русі й Польсько-Литовської держави. Історія становлення бухгалтерського обліку в Україні.

Тема 2. Історичні аспекти становлення та розвитку економічного аналізу

Зародження економічного аналізу в умовах первісної доби і стародавніх цивілізацій. Економічний аналіз у добу Середньовіччя. Становлення та розвиток економічного аналізу в індустріальну та постіндустріальну епохи. Основні етапи розвитку вітчизняного економічного аналізу. Внесок українських вчених у розвиток економічного аналізу.

Тема 3. Історичні аспекти становлення та розвитку аудиту

Теорії виникнення аудиту: теорія потреби потенційного чи існуючого інвестора, теорія агентів (або управляючих), теорія мотивації. Виникнення аудиту в світі: Єгипет, Вавилон, Рим і Греція; епоха Середньовіччя: Венеція, Флоренція, Генуя; розвиток аудиту в Європі: Франція і Англія; розвиток аудиту в епоху Відродження: Італія, Великобританія; становлення аудиту в XVI-XIX століттях. Аудит в XX столітті. Становлення і розвиток аудиту в Україні.

Розподіл годин практичних занять за формами навчання здійснюється згідно з робочою програмою (табл. 1).

4. ЗАВДАННЯ ДЛЯ ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЬ

Змістовий модуль 1. Історичні аспекти становлення та розвитку бухгалтерського обліку, економічного аналізу та аудиту

Тема 1. Історичні аспекти становлення та розвитку бухгалтерського обліку

Таблиця 1

Розподіл годин практичних занять

№ з/п	Теми занять	Кількість годин	
		ДФН	ЗФН
Тема 1	Історичні аспекти становлення та розвитку бухгалтерського обліку	2	2
Тема 2	Історичні аспекти становлення та розвитку економічного аналізу	2	-
Тема 3	Історичні аспекти становлення та розвитку аудиту	2	-
Разом		6	2

1. Загальні методологічні підходи до вивчення історії бухгалтерського обліку.

2. Початок зародження бухгалтерії. Освоєння чисел та підрахунків.

3. Облікові системи Стародавнього Сходу.

4. Облік в античному світі.

5. Господарський облік середньовіччя.

6. Наукові паростки бухгалтерського обліку.

7. Зародження бухгалтерської науки в Італії.

8. Зародження французької, італійської та німецької бухгалтерських шкіл.

9. Формування англійської та англо-американської бухгалтерських шкіл.

10. Облік на території України в дослов'янський період.

11. Облік та право на території України в період княжої та литовсько-польської доби.

12. Бухгалтерський облік в Україні у XVI-XVIII ст.

13. Облік в Україні наприкінці XVIII – на початку XX ст.

14. Бухгалтерський облік в Україні у XX ст.

МЕТА ВИВЧЕННЯ:

На практичному занятті студент повинен засвоїти:

- загальні методологічні підходи до вивчення бухгалтерського обліку, зокрема: філософський, документальний, синтетичний і аналітичний;

- як розвивалось мистецтво освоєння чисел і підрахунків;

- перші ознаки зародження обліку в країнах Стародавнього

Сходу, зокрема: Стародавньому Єгипті, Вавилоні, Персії, Іудеї, Індії, Китаї;

- ознаки зародження бухгалтерського обліку та звітності в елліністичному світі, античних країнах, зокрема: Стародавній Греції, Понтійському Царстві, Стародавньому Римі;

- перші ознаки зародження обліку в середньовіччі;

- вплив розвитку економічної думки у Європі у XVII-XVIII ст. на формування наукових паростків з бухгалтерського обліку та зародження рахунковедення;

- юридичні та економічні аспекти зародження бухгалтерської науки в Італії;

- сутність вчення французької бухгалтерської школи;

- сутність вчення італійської бухгалтерської школи;

- сутність вчення німецької бухгалтерської школи;

- сутність вчення англо-американської бухгалтерської школи;

- початки обліку на території України в дослов'янський період;

- розвиток бухгалтерського обліку за часів виникнення і розвитку Київської Русі;

- розвиток бухгалтерського обліку у VIII- XIV ст. у період занепаду Київської держави і за часів перенесення центру східнослов'янської культури в Галицько-Волинське королівство;

- законотворчу діяльність державних органів влади за часів Великого князівства Литовсько-Руського і Польсько-Литовської держави та її вплив на розвиток бухгалтерського обліку з середини XIV та протягом XV ст.;

- розвиток бухгалтерського обліку в Україні в XVI- XVIII ст.;

- розвиток бухгалтерського обліку в Україні наприкінці XVIII – на початку XX ст.;

- розвиток бухгалтерського обліку в Україні у XX ст.

Після практичного заняття студент повинен вміти:

- сформулювати філософський, документальний, синтетичний і аналітичний підходи до вивчення історії бухгалтерського обліку;

- сформулювати зачатки розвитку мистецтва освоєння чисел і підрахунків як основи зародження первинного спостереження в обліку;

- визначити головні ознаки зародження обліку в країнах Стародавнього Сходу, зокрема: Стародавньому Єгипті, Вавилоні, Персії, Іудеї, Індії, Китаї;

- визначити головні ознаки зародження обліку в елліністичних країнах, античному світі, середньовіччі;

- сформулювати вплив наукової думки в Англії і Франції на формування наукових паростків бухгалтерського обліку;

- визначити юридичні та економічні аспекти зародження бухгалтерської науки в Італії;

- охарактеризувати основні особливості французької бухгалтерської школи;

- охарактеризувати основні особливості італійської бухгалтерської школи;

- охарактеризувати основні особливості німецької бухгалтерської школи;

- охарактеризувати основні особливості англо-американської бухгалтерської школи;

- охарактеризувати початки обліку на території України в дослов'янський період;

- охарактеризувати розвиток бухгалтерського обліку за часів виникнення і розвитку Київської Русі;

- охарактеризувати розвиток бухгалтерського обліку на території України у XIII- XIV ст.;

- охарактеризувати законотворчу діяльність державних органів влади за часів Великого князівства Литовсько-Руського і Польсько-Литовської держави та її вплив на розвиток бухгалтерського обліку з середини XIV та протягом XV ст.;

- охарактеризувати розвиток бухгалтерського обліку на території України у XVI-XVIII ст.;

- охарактеризувати основні особливості розвитку бухгалтерського обліку в Україні наприкінці XVIII – на початку XX ст.;

- охарактеризувати основні особливості розвитку бухгалтерського обліку в Україні у XX ст. та внесок українських вчених у його розвиток.

Питання для обговорення:

1. Назвіть методологічні підходи до вивчення історії бухгалтерського обліку та дайте їм характеристику.

2. У чому сутність філософського підходу до вивчення історії бухгалтерського обліку?
3. У чому сутність документального підходу до вивчення історії бухгалтерського обліку?
4. У чому сутність синтетичного підходу до вивчення історії бухгалтерського обліку?
5. Назвіть основні перші прояви зародження бухгалтерії.
6. Як історично розвивався процес освоєння чисел і підрахунків?
7. Наведіть приклади виникнення примітивних облікових документів та облікових пристроїв.
8. Дайте характеристику особливостей облікової системи країн Стародавнього Єгипту.
9. Дайте характеристику особливостей облікової системи країн Стародавнього Вавилону.
10. Дайте характеристику особливостей облікової системи країн Іудеї.
11. Дайте характеристику особливостей облікової системи країн Персії.
12. Дайте характеристику особливостей облікової системи в Стародавній Греції.
13. Дайте характеристику основних особливостей обліку в елліністичних країнах.
14. Дайте характеристику особливостей зародження бюджетного обліку в Стародавньому Римі.
15. Який вплив мала церква на розвиток обліку в середньовіччі?
16. Коли вперше з'явився термін «бухгалтер»?
17. Назвіть першу літературну працю з бухгалтерського обліку. Хто і коли її написав?
18. Хто вважається батьком виникнення подвійної бухгалтерії?
19. Дайте характеристику внеску Іспанії в розвиток бухгалтерського обліку в XVI-XVII ст.
20. Дайте характеристику внеску Нідерландів в розвиток бухгалтерського обліку в XVI-XVII ст.
21. Дайте характеристику внеску Англії в розвиток бухгалтерського обліку в XVI-XVII ст.
22. Які парадигми обліку мали місце в середні віки в Європі?
23. Охарактеризуйте найбільш важливі наукові здобутки у розвитку бухгалтерського обліку в Англії і хто був їх представниками?

24. Охарактеризуйте найбільш важливі наукові здобутки у розвитку бухгалтерського обліку у Франції і хто був їх представниками?

25. У якій країні виникло визначення: «Облік – це функція управління»? Які вчені того часу розглядали у своїх працях облік як одну з галузей управління?

26. Який вчений з якої країни сформулював поняття синтетичного й аналітичного обліку, класифікації рахунків та балансу, а також правила-постулати бухгалтерського обліку щодо взаємозв'язку синтетичного й аналітичного обліку?

27. Охарактеризуйте найбільш важливі наукові здобутки у розвитку бухгалтерського обліку в Італії і хто був їх представниками?

28. Назвіть основні бухгалтерські школи в Італії. Які основні ідеї в обліку характерні для них у XIX ст.?

29. Який внесок зробили в розвиток бухгалтерської науки французькі вчені у XIX ст.?

30. Який внесок зробили в розвиток бухгалтерської науки вчені німецької школи у XIX ст.? Назвіть найбільш відомих її представників.

31. Назвіть найбільш відомих представників англословянського світу XIX ст. та охарактеризуйте їх внесок у розвиток науки про бухгалтерський облік.

32. Назвіть найбільш відомих представників англо-американської школи у 20-40-х роках XX ст. та охарактеризуйте їх внесок у розвиток управлінського підходу до обліку.

33. Підсумуйте основні особливості, характерні для економіки, торгівлі, грошового обігу, фінансової системи України у VIII- XIV ст., XIV- XV ст., XVI- XVIII ст.

34. Чим зумовлений розвиток обліку в Україні у XVI- XVIII ст.?

35. Назвіть особливості та представників «російської» школи бухгалтерського обліку в XIX ст.?

36. Як вплинули події після Жовтневої революції 1917 року на економіку України і, зокрема, на розвиток бухгалтерського обліку?

37. Зародження та особливості «соціалістичного» обліку.

Тема 2. Історичні аспекти становлення та розвитку економічного аналізу

1. Становлення та розвиток економічного аналізу в індустріальну та постіндустріальну епоху.

2. Основні етапи розвитку економічного аналізу.
3. Основні етапи розвитку вітчизняного економічного аналізу.
4. Внесок українських вчених у розвиток економічного аналізу.

МЕТА ВИВЧЕННЯ:

На практичному занятті студент повинен засвоїти:

- розглянути становлення та розвиток системи аналізу в світі та в Україні;
- розвиток аналізу та становлення його теоретичних концепцій;
- історію розвитку аналізу в незалежній Україні.

Після практичного заняття студент повинен вміти:

- охарактеризувати основні особливості розвитку аналізу та внесок окремих економістів та вчених у його розвиток;
- охарактеризувати основні особливості розвитку аналізу в Україні у ХХ ст. та внесок українських вчених у його розвиток;
- охарактеризувати основні особливості та етапи становлення економічного аналізу в Україні у ХХ ст. а формування його об'єктів.

Питання для обговорення:

1. Які історичні етапи розвитку пройшов економічний аналіз?
2. Розкрийте історичні передумови становлення а розвитку економічного аналізу.
3. Які функції виконував економічний аналіз на різних історичних етапах?
4. Дайте узагальнюючу характеристику економічного аналізу за первісної доби і стародавніх цивілізацій.
5. Які особливості розвитку і використання економічного аналізу в добу середньовіччя?
6. Як відбувалося становлення та розвиток економічного аналізу як науки в індустріальну та постіндустріальну епохи?
7. Висвітліть основні етапи розвитку вітчизняного економічного аналізу.
8. Дайте характеристику ролі економічного аналізу у прийнятті управлінських рішень в різні історичні епохи.

Тема 3. Історичні аспекти становлення та розвитку аудиту

1. Становлення та розвиток аудиту.
2. Основні етапи розвитку аудиту.

3. Основні етапи розвитку вітчизняного аудиту.
4. Внесок українських учених у розвиток аудиту.

МЕТА ВИВЧЕННЯ:

На практичному занятті студент повинен засвоїти:

- розглянути становлення та розвиток системи контролю в світі та в Україні;
- розвиток аудиту та становлення його теоретичних концепцій;
- становлення міжнародних організацій аудиту;
- історія розвитку аудиту в незалежній Україні.

Після практичного заняття студент повинен вміти:

- охарактеризувати основні особливості розвитку аудиту в Україні у ХХ ст. та внесок окремих вчених у його розвиток;
- охарактеризувати основні особливості та початкові етапи становлення аудиту в Україні у ХХ ст. та формування його об'єктів.

Питання для обговорення:

1. Які історичні етапи розвитку пройшов аудит?
2. Розкрийте історичні передумови становлення та розвитку аудиту.
3. Які функції виконував аудит на різних історичних етапах?
4. Висвітліть основні етапи розвитку вітчизняного аудиту.
5. Обґрунтуйте необхідність виділення аудиту як самостійної науки та його основні риси.

5. ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНОЇ ТА РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Бутинець Ф.Ф. Аудит : підручник для студентів спеціальності «Облік і аудит» вищих навчальних закладів. / Ф.Ф.Бутинець. – 4-те вид., перероб. та доп. – Житомир : ПП «Рута», 2005. – 512 с.
2. Бутинець Ф.Ф. Історія бухгалтерського обліку : навч. посібник для студентів вищих навч. закладів, що навчаються за освітньо-проф. програмою підготовки бакалавра з економіки зі спеціальності «Облік і аудит» / Житомирський інженерно-технологічний ін-т. — 2-е вид., доп. і перероб. — Житомир : ПП «Рута», 2001. — 512 с.

3. Бутинець Ф.Ф. Історія розвитку бухгалтерського обліку : навч. посібник. У 2-х частинах. / Ф.Ф.Бутинець. – Житомир : ЖІТІ, 1999. – 928 с.
4. Даньків Й.Я. Бухгалтерський облік : підручник. / Й.Я. Даньків, М.Я. Остап'юк. — К. : Знання, 2007. — 469 с.
5. Дерев'янка С.І. Основи аудиту : навч. посібник // С.І. Дерев'янка. – К. : ЦНЛ, 2008 . – 328 с.
6. Історія обліку, аналізу та аудиту : Методичні рекомендації до підготовки і проведення практичних та семінарських занять з дисципліни «Історія обліку, аналізу та аудиту» студентам денної та заочної форм навчання напряму підготовки 6.030509 «Облік і аудит» / Укл.: Яремко І.Я., Яремчук О.П. – Львів : Видавництво Національного університету «Львівська політехніка», 2011. – 39 с.
7. Історія обліку, аналізу та аудиту: Методичні рекомендації до самостійної роботи студентів напряму підготовки 6.030509 «Облік і аудит» / Укл.: І.Й. Яремко, О.С. Лемішовська. – Львів : Національний університет «Львівська політехніка», 2012. – 48 с.
8. Лазаришина І.Д. Економічний аналіз: історія та тенденції розвитку / І.Д. Лазаришина. – Рівне : УДУВГП, 2002. – 182 с.
9. Лановик Б.Д. Економічна історія Світу та України: підручник. / Б.Д. Лановик, З.М. Матисякевич, Р.М. Матейко. – Тернопіль : Економічна думка, 1997. – 479 с.
10. Лучко М.Р. Історія обліку. Світ та Україна, погляд крізь роки / М.Р. Лучко, М.Я. Остап'юк. – Тернопіль : Зорепад, 1998. – 108 с.
11. Маздоров В.А. История развития бухгалтерского учёта в СССР (1917-1972 гг.) / В.А. Маздоров. – М. : Финансы, 1972. – 320 с.
12. Малькова Т.Н. Древняя бухгалтерия: какой она была? / Т.Н. Малькова. – М. : Финансы и статистика, 1995. – 304 с.
13. Мних Є.В. Розвиток обліку в Галичині (історичні та методологічні аспекти). / Є.В. Мних, В.Є.Швець, І.Й. Яремко. – Львів : Каменяр, 2000. – 208 с.
14. Олійник О.В. Генезис економічного аналізу: ретроспектива колективної аналітичної думки (1960-1980 рр.) / О.В. Олійник // Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю та аналізу. Міжнародний збірник наукових праць.

- Серія: бухгалтерський облік, контроль і аналіз. – Житомир : ЖДТУ. - 2006. – Вип. 2 (5). – С. 40-56.
15. Олійник О.В. Становлення економічного аналізу : публікації на сторінках журналу «Финансы» (1952-2003 pp.) / О.В. Олійник // Вісник Житомирського державного технологічного університету. Економічні науки. - 2006.— №4 (38). – С. 153-163.
 16. Олійник О.В. Становлення економічного аналізу : публікації на сторінках журналу «Бухгалтерский учет» протягом 1937-2004 років / О.В.Олійник. // Вісник Житомирського державного технологічного університету. Економічні науки. – 2007. - №2 (40). - С. 127-152.
 17. Остап'юк М.Я., Історія бухгалтерського обліку : навч. посібник. / М.Я. Остап'юк, М.Р. Лучко, Й.Я. Даньків. – К. : Знання, 2005. – 276 с.
 18. Остап'юк М. Я., Лучко М. Р., Даньків Й. Я. Історія бухгалтерського обліку: світ і Україна. Курс лекцій : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Європейський ун-т. — К. : Видавництво Європейського ун-ту, 2006. — 170 с.
 19. Палий В.Ф. Теория бухгалтерского учёта : учеб. пособие. – В.Ф. Палий, Я.В. Соколов. – М. : Финансы и статистика, 1984. – 279 с.
 20. Пасько Т.О. Історія бухгалтерського обліку [Текст] : навч.-метод. посібник для самост. вивч. дисц. / Т.О. Пасько. – Суми: ВТД «Універсальська книга», 2009. – 141 с.
 21. Пачоли Лука. Трактат о счетах и записях. / Лука Пачоли. – М. : Финансы и статистика, 1982. – 286 с.
 22. Пачоли Лука. Трактат о счетах и записях: первое в истории руководство по бухгалтерскому учету. / Лука Пачоли. — Х. : Фактор, 2008. — 128 с.
 23. Пушкар М.С. Тенденції та закономірності розвитку бухгалтерського обліку в Україні / М.С. Пушкар. – Тернопіль : Економічна думка, Карт-бланш, 1999.
 24. Пушкар М.С. Історія обліку та контролю господарської діяльності: навч. посібник. / М.С. Пушкар, Н.В. Гавришко, Р.В. Романів. – Тернопіль : Карт-бланш, 2003. – 223 с.
 25. Соколов Я.В. Бухгалтерский учёт: от истоков до наших дней. / Я.В. Соколов. – М. : Аудит: ЮНИТИ, 1996. – 638 с.

26. Соколов Я.В. История развития бухгалтерского учёта. / Я.В. Соколов. – М. : Финансы и статистика, 1985. – 367 с.
27. Соколов Я.В. Очерки по истории бухгалтерского учёта. / Я.В. Соколов. – М. : Финансы и статистика, 1991. – 400 с.
28. Соколов Я.В. История бухгалтерского учета : учебник / Я.В. Соколов, В.Я. Соколов.- М. : Финансы и статистика, 2004. – 272 с.
29. Ткач В.И. Международная система учёта и отчётности. / В.И. Ткач, М.В. Ткач. – М. : Финансы и статистика, 1991. – 160 с.
30. Усач Б.Ф. Аудит за міжнародними стандартами: [монографія] / Б.Ф. Усач. — К. : Знання, 2005. — 247 с.
31. Харламова О.В. Аудит, методика і організація : навч. посібник (для студентів економічних спеціальностей) / О.В. Харламова, Н.І. Гордієнко, М.Ю. Карпенко. – Харків : ХНАМГ, 2007. – 452 с.
32. Харламова О.В. Вступ до спеціальності «Облік і аудит» : навч. посібник. / О.В. Харламова. - Х. : ХНАМГ, 2009 - 162 с.
33. Хендриксен Э.С., Ван Бреда М.Ф. Теория бухгалтерского учёта: пер. с англ. / Под ред. Я.В. Соколова. – М. : Финансы и статистика, 1994. – 144 с.
34. Чацкис Е.Д. Бухгалтерский учет: основы теории и практики. / Е.Д. Чацкис, А.Н. Лысюк. — Донецк : Сталкер, 1999. — 271 с.
35. Швець В.Є. Розвиток обліково-аналітичних систем суб'єктів господарювання в Україні : [монографія] / В.Є. Швець. – Львів : Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2010. – 448 с.